

**Perspektywy zatrudnieniowe
osób z niepełnosprawnością
na rynku pracy.**

dr Elżbieta Antosz

Uwarunkowania aktywności zawodowej osób z niepełnosprawnością.

Uwarunkowania aktywności zawodowej osób z niepełnosprawnością są złożone. Mogą mieć one charakter:

- wewnętrzny – jednostkowy;
- zewnętrzny – środowiskowy;
- być efektem integracji czynników wewnętrznych i zewnętrznych.

Model obszarów warunkujących aktywność zawodową osób z niepełnosprawnością.

Można wyróżnić trzy główne obszary warunkujące aktywność zawodową:

Obszar 1: **UMIEĆ**

Obszar 2: **CHCIEĆ**

Obszar3: **MÓC**

Model obszarów warunkujących aktywność zawodową osób z niepełnosprawnością.

Obszar 1: **UMIEĆ**

W wymiarze wewnętrznym odnosi się do:
czynników związanych z umiejętnościami, kwalifikacjami i wykształceniem.

W wymiarze zewnętrznym odnosi się do: dostępnej na rynku oferty podnoszenia kwalifikacji, a także szeroko rozumianego wsparcia w zakresie aktywizacji zawodowej niepełnosprawnych.

Model obszarów warunkujących aktywność zawodową osób z niepełnosprawnością.

Obszar 2: **CHCIEĆ**

W wymiarze wewnętrznym odnosi się do:
czynników psychologicznych i bytowych kształtujących indywidualną motywację i preferencje wobec aktywności zawodowej.

W wymiarze zewnętrznym odnosi się do: postaw i nastawienia pracodawców do zatrudniania osób niepełnosprawnych.

Model obszarów warunkujących aktywność zawodową osób z niepełnosprawnością.

Obszar 3: **MÓC**

W wymiarze wewnętrznym odnosi się do:
indywidualnych możliwości oraz ograniczeń aktywności zawodowej (przede wszystkim stanu zdrowia).

W wymiarze zewnętrznym odnosi się do: sytuacji na rynku pracy, w tym dostępnych ofert pracy czy stanu prawodawstwa w zakresie promocji zatrudnienia osób niepełnosprawnych.

Opis osób z niepełnosprawnością.

Struktura osób bezrobotnych z uwzględnieniem płci.

Płeć	Bezrobotni	
	L	%
Kobiety	7 890	52
Mężczyźni	7 339	48
Ogółem	15 229	100

Opis osób z niepełnosprawnością.

Osoby niepełnosprawne do 30 roku życia w ogólnej liczbie bezrobotnych.

	Bezrobotni	
	L	%
Niepełnosprawni	1 350	8,9
Osoby do 30 r.ż.	2 911	19,1

Na tle osób do 30 r.ż. osoby posiadające orzeczenie o stopniu niepełnosprawności stanowią jedynie 1,8 % ogółu.

Opis osób z niepełnosprawnością.

Osoby niepełnosprawne do 30 r.ż. w podziale na płeć.

Płeć	Bezrobotni niepełnosprawni do 30 r.ż.	
	L	%
Kobiety	27	53
Mężczyźni	24	47
Ogółem	51	100

Opis osób z niepełnosprawnością.

Osoby z niepełnosprawnością do 30 r.ż. a stopień niepełnosprawności.

Stopień niepełnosprawności	Niepełnosprawni do 30 r. ż.	
	L	%
Lekki	14	28
Umiarkowany	36	70
Znaczny	1	2
Ogółem	51	100

Opis osób z niepełnosprawnością.

Osoby z niepełnosprawnością do 30 r.ż. a poziom wykształcenia.

Poziom wykształcenia	Niepełnosprawni do 30 r. ż.	
	L	%
Gimnazjalne	8	15
Zasadnicze zawodowe	10	20
Średnie ogólnokształcące	8	15
Średnie zawodowe	12	24
Wyższe	13	26
Ogółem	51	100

Opis osób z niepełnosprawnością.

Osoby z niepełnosprawnością do 30 r.ż. a poziom wykształcenia w porównaniu do stopnia niepełnosprawności.

Poziom wykształcenia	Stopień niepełnosprawności					
	Lekki		Umiarkowany		Znaczny	
	L	%	L	%	L	%
Gimnazjalne	2	4	5	10	1	2
Zasadnicze zawodowe	3	6	7	14	-	-
Średnie ogólnokształcące	3	6	5	10	-	-
Średnie zawodowe	2	4	10	20	-	-
Wyższe	4	7	9	18	-	-

Opis osób z niepełnosprawnością.

Analizując dane przedstawione w powyższej tabeli wyraźnie widać powiązanie między stopniem niepełnosprawności, a poziomem wykształcenia. Osoby posiadające umiarkowany stopień niepełnosprawności większą wagę przywiązują do dalszej edukacji niż osoby z lekkim. Najbardziej widoczne różnice w tym względzie dotyczą wykształcenia średniego zawodowego (lekki – 4%, umiarkowany 20%) i wyższego (lekki – 7%, umiarkowany – 18%).

Opis osób z niepełnosprawnością – długotrwałe pozostawanie bez pracy.

Długotrwałe pozostawanie bez pracy wśród niepełnosprawnych do 30 r.ż. w podziale na płeć.

Płeć	Długotrwałe bezrobotni	
	L	%
Kobiety	12	67
Mężczyźni	6	33
Ogółem	18	100

Opis osób z niepełnosprawnością – długotrwałe pozostawanie bez pracy.

Długotrwałe pozostawanie bez pracy wśród niepełnosprawnych do 30 r.ż. w podziale na stopień niepełnosprawności.

Stopień niepełnosprawności	Długotrwałe bezrobotni	
	L	%
Lekki	6	33
Umiarkowany	12	67
Znaczny	-	-
Ogółem	18	100

Opis osób z niepełnosprawnością – długotrwałe pozostawanie bez pracy.

W grupie badanych osób w większym stopniu na długotrwałe pozostawanie bez pracy narażone są osoby z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności. Natomiast osoby o lekkim stopniu niepełnosprawności lepiej radzą sobie radzą na rynku pracy co przejawia się w krótszym pozostawaniu bez zatrudnienia. Taka sytuacja najprawdopodobniej wynika ze stanu zdrowia badanych. Im poważniejsze ograniczenia zdrowotne, tym trudniej wrócić na rynek pracy lub rozpocząć karierę zawodową.

Opis osób z niepełnosprawnością – długotrwałe pozostawanie bez pracy.

Długotrwałe pozostawanie bez pracy wśród niepełnosprawnych do 30 r.ż. w podziale na poziom wykształcenia.

Poziom wykształcenia	Długotrwałe bezrobotni	
	L	%
Gimnazjalne	5	28
Zasadnicze zawodowe	4	22
Średnie ogólnokształcące	4	22
Średnie zawodowe	3	16
Wyższe	2	12
Ogółem	18	100

Opis osób z niepełnosprawnością – długotrwałe pozostawanie bez pracy.

Na podstawie wyników badań można stwierdzić, iż wyższy poziom wykształcenia w większym stopniu sprzyja szybszemu podejmowaniu zatrudnienia. Długotrwałe bezrobocie dotyczy jedynie 12% niepełnosprawnych do 30 roku życia legitymujących się wykształceniem wyższym wobec 28% o gimnazjalnym poziomie wykształcenia.

Opis osób z niepełnosprawnością – brak doświadczenia zawodowego.

Brak doświadczenia zawodowego wśród niepełnosprawnych do 30 r.ż. w podziale na płeć.

Płeć	Brak doświadczenia zawodowego	
	L	%
Kobiety	18	55
Mężczyźni	15	45
Ogółem	33	100

Opis osób z niepełnosprawnością – brak doświadczenia zawodowego.

Brak doświadczenia zawodowego wśród niepełnosprawnych do 30 r.ż. w podziale na stopień niepełnosprawności.

Stopień niepełnosprawności	Brak doświadczenia zawodowego	
	L	%
Lekki	7	21
Umiarkowany	25	76
Znaczny	1	3
Ogółem	33	100

Opis osób z niepełnosprawnością – brak doświadczenia zawodowego.

Brak doświadczenia zawodowego w istotny sposób różnicuje badanych o różnym stopniu niepełnosprawności. Brak praktyki zawodowej w największym stopniu dotyka osoby z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności – 76%, dla porównania osoby z lekkim stopniem niepełnosprawności stanowią 21% ogółu. Te wyniki potwierdzają wcześniejszą tezę, iż osobom z poważniejszymi ograniczeniami zdrowotnymi trudniej jest aktywnie uczestniczyć w życiu zawodowym.

Perspektywy na rynku pracy.

Program „**JUNIOR 2015**”.

- realizatorem jest PFRON,
- adresatami są osoby niepełnosprawne do 30 r.ż,
- opiekun – doradca zawodowy

Perspektywy na rynku pracy – program „JUNIOR”.

Uczestnicy programu „JUNIOR 2015” z uwzględnieniem płci.

Płeć	Uczestnicy programu	
	L	%
Kobiety	9	41
Mężczyźni	13	59
Ogółem	22	100

Perspektywy na rynku pracy – program „JUNIOR”.

Uczestnicy programu „JUNIOR 2015” z uwzględnieniem stopnia niepełnosprawności.

Stopień niepełnosprawności	Uczestnicy programu	
	L	%
Lekki	10	46
Umiarkowany	12	54
Znaczny	-	-
Ogólny	22	100

Perspektywy na rynku pracy – program „JUNIOR”.

Rodzaj schorzeń występujących u uczestników programu „JUNIOR”:

Lp.	KOBIECY	
	Lekki st. niep.	Umiarkowany st. niep.
1	Choroby neurologiczne Upośledzenie umysłowe	Choroby endokrynologiczne
2	Upośledzenie umysłowe Choroby psychiczne Choroby narządu ruchu	Zab. głosu, mowy i słuchu Choroby endokrynologiczne
3	Choroby układu pokarmowego	Choroby neurologiczne

Perspektywy na rynku pracy – program „JUNIOR”..

Rodzaj schorzeń występujących u uczestników programu „JUNIOR”:

Lp.	KOBIECY cd.	
	Lekki st. niep.	Umiarkowany st. niep.
4		Choroby psychiczne
5		Choroby narządu ruchu Choroby neurologiczne
6		Choroby układu pokarmowego

Perspektywy na rynku pracy – program „JUNIOR”.

Rodzaj schorzeń występujących u uczestników programu „JUNIOR”:

Lp.	MĘŻCZYŹNI	
	Lekki st. niep.	Umiarkowany st. niep.
1	Choroby narządu wzroku	Choroby narządu ruchu
2	Zab. głosu, mowy i słuchu	Zab. głosu, mowy i słuchu
3	Choroby endokrynologiczne	Choroby narządu wzroku Upośledzenie umysłowe Epilepsja

Perspektywy na rynku pracy – program „JUNIOR”.

Rodzaj schorzeń występujących u uczestników programu „JUNIOR”:

Lp.	MĘŻCZYŹNI cd.	
	Lekki st. niep.	Umiarkowany st. niep.
4	Choroby narządu ruchu	Choroby psychiczne
5	Zab. głosu, mowy i słuchu	Choroby narządu ruchu Choroby neurologiczne
6	Choroby układu pokarmowego	Choroby endokrynologiczne
7	Choroby narządu ruchu	

Perspektywy na rynku pracy – program „JUNIOR”.

Pracodawcy organizujący staż w ramach programu „JUNIOR 2015”:

Lp.	Nazwa firmy	Stanowiska
1	Miejska Galeria Sztuki w Częstochowie	Opiekun ekspozycji (2 st.)
2	„MONOCEROS” w Częstochowie	Organizator obsługi sprzedaży internetowej (1 st.)
3	PPUH „Walmar” w Częstochowie	Cukiernik (1 st.)
4	Dom Pomocy Społecznej w Częstochowie	Tech. prac biurowych (1 st.) Instruktor KO (1 st.)

Perspektywy na rynku pracy – program „JUNIOR”.

Pracodawcy organizujący staż w ramach programu „JUNIOR 2015”:

Lp.	Nazwa firmy	Stanowiska
5	„Udziałowiec” w Olsztynie	Operator wprowadzania danych (1 st.) Introligator poligraficzny (1 st.)
6	Przychodnia Rodzinna „Euro - Medicus” Częstochowa	Technik masażysta (1 st.)
7	Częstochowskie Zakłady Graficzne	Introligator poligraficzny (4 st.)

Perspektywy na rynku pracy – program „JUNIOR”.

Pracodawcy organizujący staż w ramach programu „JUNIOR 2015”:

Lp.	Nazwa firmy	Stanowiska
8	„Sekwana” Sp. z o.o w Częstochowie	Robotnik pomocniczy przy konserwacji terenów zielonych (1 st.)
9	„Ulisses” Przedsiębiorstwo Usług Specjalistycznych w Częstochowie	Pracownik obsługi działu sprzedaży (1 st.) Robotnik gospodarczy (1 st.)
10	Frank-Cars Sp. z o.o w Częstochowie	Operator myjni (1 st.) Pracownik prac dorywczych (1 st.)

Perspektywy na rynku pracy – program „JUNIOR”.

Pracodawcy organizujący staż w ramach programu „JUNIOR 2015”:

Lp.	Nazwa firmy	Stanowiska
11	Straż Miejska w Częstochowie	Opiekun dziecięcy (2 st.)
12	Komenda Miejska Policji w Częstochowie	Archiwista (1 st.)
13	PUH „Elba” w Częstochowie	Pomoc kuchenna (1 st.)

Perspektywy na rynku pracy.

Analiza ofert pracy dla osób niepełnosprawnych w okresie od 01.01.2015r. do 16.11.2015r.

Liczba ofert pracy	Liczba zrealizowanych miejsc pracy	W tym liczba staży	Liczba zrealizowanych staży
251 na 529 wolnych miejsc pracy	225	44 na 69 wolnych miejsc	47

Perspektywy na rynku pracy.

Dla osób z niepełnosprawnością najwięcej **ofert pracy**, w bieżącym roku, było m.in. w zawodach:

- robotnik gospodarczy;
- sprzątaczką;
- kasjer handlowy;
- sprzedawca;
- operator wprowadzania danych;
- operator urządzeń do przetwórstwa owocowo – warzywnego;
- pracownik restauracji;
- pracownik ochrony.

Perspektywy na rynku pracy.

Dla osób z niepełnosprawnością najwięcej **ofert stażowych**, w bieżącym roku, było m.in. w zawodach:

- introligator;
- operator maszyn introligatorskich;
- robotnik gospodarczy;
- technik prac biurowych;
- sprzątaczką;
- pracownik przygotowujący posiłki typu fast food.